

D E C I Z I E

05 iunie 2013

mun. Chișinău

Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului, judecătorul – Ala Cobăneanu
Judecătorii – Nicolae Clima, Sveatoslav Moldovan
Tatiana Răducanu, Valeriu Doagă

examinând recursul declarat de Grigorița Iurii, la cererea de chemare în judecată depusă de Grigorița Iurii împotriva Agenției Naționale de Reglementare în Energetică cu privire la contestarea actului administrativ, împotriva hotărârii Curții de Apel Chișinău din 30 noiembrie 2012

c o n s t a t ă

La data de 11 iunie 2012 Grigorița Iurii a depus cerere de chemare în judecată împotriva Agenției Naționale de Reglementare în Energetică cu privire la contestarea actului administrativ.

În motivarea acțiunii reclamantul a menționat, că la 17.03.2012 colaboratorii ÎCS „RED Union Fenosa” SA, fără înștiințare, în lipsa lui au pătruns în cutia de amplasare a contoarelor electrice de pe scara blocului unde se află apartamentul său.

Ulterior, colaboratorii ÎCS „RED Union Fenosa” SA i-au comunicat despre existența unor intervenții la contorul electric și conform facturii recepționate la data de 10.04.2011 urma să achite suma de 21349, 45 lei.

Reclamantul a menționat, că pârâtul și-a întemeiat acțiunile pe prevederile Regulamentului despre furnizarea și consumul energiei electrice, aprobat prin Hotărârea Consiliului Administrativ ANRE nr.393 din 15.12.2010.

La 17.04.2012 reclamantul a expediat în adresa pârâtului cerere prealabilă, solicitând aducerea în concordanță a Regulamentului cu prevederile legislației în vigoare, primind la 17.05.2012 răspunsul nr. C201200375 pe care îl consideră eronat.

Susține reclamantul, că art. art. 93, 94, 95, 165, 166, 172 din Regulamentul nominalizat încalcă drepturile consumatorilor de energie electrică în măsura în care oferă furnizorilor dreptul de a decide asupra vinovăției în caz de deteriorare a sigiliilor, cu dreptul de a învinui de încălcarea condițiilor contractuale și de a încasa nejustificat plata pentru energia electrică neînregistrată, deși, în opinia sa, astfel de acțiuni se califică drept sustrageri, fapte incriminate în Codul contravențional și Codul penal și nicidecum încălcarea condițiilor contractuale.

Reclamantul consideră, că actul de depistare a încălcării clauzelor contractuale, prevăzut de art. 165 din Regulament și întocmit de reprezentanții furnizorului - companie privată, monopolist pe piața energetică, încalcă principiul prezumției de nevinovăție, deoarece personalul operatorului substituie astfel organele de anchetă, experții și instanța de judecată la apariția unei situații litigioase privind înregistrarea energiei electrice consumate.

Aceasta îi oferă furnizorului dreptul de a abuza de situația sa, având posibilitatea de a deteriora însuși sigiliile contorului cu acuzarea consumatorului de sustragere a energiei electrice, iar pentru neachitare având dreptul de a deconecta consumatorul de la energie electrică, fapt care în fond este o formă de tortură.

Grigorița Iurii solicită anularea punctelor 93-95, 165-166, 172 din Regulamentul pentru furnizarea și utilizarea energiei electrice, aprobat prin Hotărîrea Consiliului Administrativ ANRE nr. 393 din 15.12.2010.

Prin hotărîrea Curții de Apel Chișinău din 30 noiembrie 2012 acțiunea s-a respins ca fiind nefondată.

La data de 28 ianuarie 2013 Grigorița Iurii a declarat recurs împotriva hotărîrii Curții de Apel Chișinău din 30 noiembrie 2012, solicitând admiterea recursului, casarea hotărîrii cu restituirea pricinii spre rejudecare.

În motivarea recursului a indicat, că prima instanță eronat a aplicat normele de drept material și procedural și nu a luat în considerare circumstanțele care au importanță pentru examinarea pricinii în fond.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră, că recursul urmează a fi respins din următoarele motive.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit.a) Cod de procedură civilă, instanța de recurs, după ce judecă recursul, este în drept să respingă recursul și să mențină decizia instanței de apel și hotărîrea primei instanțe, precum și încheierile atacate cu recurs.

S-a constatat, că recurentul, Grigorița Iurii, s-a adresat la Curtea de Apel Chișinău cu cerere de chemare în judecată împotriva Agenției Naționale de Reglementare în Energetică și a solicitat anularea punctelor 93-95, 165-166, 172 din Regulamentul pentru furnizarea și utilizarea energiei electrice, aprobat prin Hotărîrea Consiliului Administrativ ANRE nr. 393 din 15.12.2010.

Curtea de Apel Chișinău prin hotărârea din 14 decembrie 2012 a respins acțiunea ca fiind nefondată.

Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră, că prima instanță corect a respins acțiunea ca fiind nefondată.

Cu certitudine s-a stabilit, că în rezultatul recepționării de către recurentul Grigorița Iurii a facturii privind achitarea sumei de 21349,45 lei, cu specificarea că consumatorul a încălcat prevederile contractuale, potrivit bănuiei că a deteriorat sigiliul la contorul de energie electrică, ultimul a contestat legalitatea unor prevederi ale Regulamentului pentru furnizarea și utilizarea energiei electrice, aprobat prin Hotărârea Consiliului de administrare a ANRE nr. 393 din 15.12.2010, care a stat la baza emiterii facturii nominalizate.

Normele din Regulamentul pentru furnizarea și utilizarea energiei electrice, adoptat prin Hotărârea nr.393 din 15.12.2010, contestate de către recurent prevăd:

93. În cazul în care se constată încălcarea de către consumatorul final a clauzelor contractuale, care au dus la neînregistrarea sau la înregistrarea incompletă a energiei electrice consumate, furnizorul este în drept să calculeze consumul de energie electrică conform sistemului paușal (ținând cont de volumul facturat pentru perioada recalculării).

În cazul intervenției vizibile în funcționarea echipamentului de măsurare (defectul sau lipsa sticlei la contor, defectarea corpului contorului, deteriorarea sau intervenția asupra sigiliului autentic, ruperea cordonului sigiliului sau restabilirea lui după ce a fost rupt, lipsa sigiliului), la calcularea consumului de energie electrică, conform sistemului paușal, se i-a în considerație perioada de timp de la data ultimei citiri a indicațiilor echipamentului de măsurare, dar nu mai mare de 3 luni în cazul lipsei accesului la citirea indicațiilor echipamentului de măsurare.

În cazul în care se constată încălcarea de către consumatorul final a clauzelor contractuale, care au dus la neînregistrarea sau la înregistrarea incompletă a energiei electrice consumate, prin conectarea neautorizată a instalației electrice sau a receptoarelor electrice la rețeaua electrică, urmare a consumului de energie electrică prin evitarea echipamentului de măsurare sau prin contrafacerea sigiliului, la efectuarea calculelor consumului de energie electrică, conform sistemului paușal, se i-a în calcul perioada de la data ultimului control al echipamentului de măsurare (sau perioada de la data comiterii acestor încălcări în cazul contoarelor electronice cu memorie) și până la data depistării, dar nu mai mare de 1 an.

În cazul în care se constată încălcarea de către consumatorul final a clauzelor contractuale, care au dus la neînregistrarea sau la înregistrarea incompletă a energiei electrice consumate, prin intervenție nevizibilă în funcționarea echipamentului de măsurare (șuntare, modificarea mecanismului de integrare, schimbarea indicațiilor mecanismului de totalizare, a echipamentului de măsurare etc.) perioada pentru efectuarea recalculărilor se stabilește de la ultimul control al echipamentului de măsurare și până la data depistării, dar nu mai mare de 1 an.

În cazul în care se constată încălcarea de către consumatorul final a clauzelor contractuale, care au dus la neînregistrarea sau la înregistrarea incompletă a energiei electrice consumate, prin montarea unor microscheme suplimentare în

echipamentul de măsurare, prin deconectarea/modificarea bobinei de tensiune din echipamentul de măsurare, perioada pentru efectuarea recalculărilor se stabilește de la data instalării echipamentului de măsurare și până la data depistării, dar nu mai mare de 3 ani.

94. În cazul în care se constată încălcarea de către consumatorul casnic a clauzelor contractuale, care au dus la neînregistrarea sau la înregistrarea incompletă a energiei electrice consumate, la efectuarea calculelor conform sistemului paușal se aplică tariful în vigoare pe parcursul perioadei pentru care se face recalculul și se i-a în considerație numărul orelor de utilizare pentru diferite tipuri de receptoare electrice, indicate în Anexa nr.4 la prezentul Regulament.

În cazul în care consumatorul casnic nu permite personalului furnizorului accesul pentru efectuarea inventarierii receptoarelor electrice din imobil, acest fapt se documentează, iar energia electrică consumată, dar neînregistrată sau înregistrată incomplet, se calculează în baza puterii întrerupătoarelor automate sau a puterii contractate, furnizorul alegând-o pe cea mai mică și pentru perioada de utilizare egală cu 12 ore în zi. Dacă, în calitate de aparat de protecție, este aplicată o siguranță fuzibilă, pentru calcul se utilizează puterea electrică ce corespunde unui curent de 12 A sau puterea contractată, furnizorul alegând-o pe cea mai mică, cu excepția cazurilor în care furnizorul va demonstra o valoare mai mare a curentului electric.

95. În cazul în care se constată încălcarea de către consumatorul noncasnic a clauzelor contractuale, care au dus la neînregistrarea sau la înregistrarea incompletă a energiei electrice consumate, furnizorul calculează contravaloarea energiei electrice consumate în baza puterii stabilite în contract și reieșind din numărul orelor de utilizare a puterii contractate, în conformitate cu programul de activitate al consumatorului noncasnic, aplicând tariful în vigoare pentru perioada pentru care se face recalculul.

165. În cazul depistării încălcării de către consumatorul final a clauzelor contractuale care au dus la neînregistrarea sau la înregistrarea incompletă a cantității de energie electrică consumată, personalul operatorului de rețea este obligat să demonstreze acest fapt consumatorului final și să întocmească actul de depistare a încălcării clauzelor contractuale în două exemplare, câte unul pentru fiecare parte. Personalul operatorului de rețea indică în act, în mod obligatoriu, modalitatea în care consumatorul final a încălcat clauzele contractuale care au dus la neînregistrarea sau la înregistrarea incompletă a cantității de energie electrică consumată.

În cazul conectării neautorizate a instalației de utilizare sau a receptoarelor electrice la rețeaua electrică, sau în cazul consumului de energie electrică prin evitarea echipamentului de măsurare, personalul operatorului de rețea înlătură încălcările depistate și păstrează probele.

166. Consumatorul final este în drept să conteste actul de depistare a încălcării clauzelor contractuale și ordinul de deconectare, prin depunerea unei cereri la Agenție sau în instanță de judecată în termenele prevăzute de Legea contenciosului administrativ nr.793-XIV din 10 februarie 2000. Consumatorul final este, de asemenea, în drept să conteste în limitele termenului general de prescripție factura pentru consumul de energie electrică, emisă de către furnizor în baza actului de

depistare a încălcării clauzelor contractuale care au dus la neînregistrarea sau la înregistrarea incompletă a cantității de energie electrică consumată.

172. Actul de depistare a încălcării clauzelor contractuale, concluziile raportului constatării tehnico-științifice, concluziile raportului verificării metrologice de expertiză, rezultatele examinării de către furnizor a altor factori, pot servi furnizorului drept bază pentru luarea deciziei privind încălcarea de către consumatorul final a clauzelor contractuale, dacă acestea indică circumstanțele și mijloacele ce au dus la neînregistrarea sau la înregistrarea incompletă a cantității de energie electrică consumată. În acest caz vor fi aplicate prevederile pct.93 - pct.96 din prezentul Regulament și emise facturi pentru consumul de energie electrică în rezultatul încălcării de către consumatorul final a clauzelor contractuale ce au dus la neînregistrarea sau la înregistrarea incompletă a cantității de energie electrică consumată.

Astfel, art. 93 și 94 din Regulament prevăd urmările în rezultatul constatării încălcării de către consumatorul final /casnic a clauzelor contractuale și în particular aplicarea sistemului paușal la calcularea consumului de energie electrică.

Conform art. 4 lit.c) din Legea nr. 124 din 23.12.2009 cu privire la energia electrică, consumatorul final achită consumul energiei electrice calculate prin aplicarea sistemului paușal, dacă se constată încălcarea de către consumator a clauzelor contractuale care a condus la neînregistrarea sau înregistrarea incompletă a consumului de energie electrică.

Prevederile art. art. 93 și 94 din Regulament dublează și în consecință corespund esenței Legii cu privire la energia electrică, adoptată de Parlament și care era în vigoare la data emiterii actului normativ contestat, la data emiterii facturii de plată în adresa recurentului, dar și în prezent.

Prevederile art. 95 din Regulament se referă la consumatorul noncasnic și recurentului nu i s-a încălcat un drept al său, ce poate fi apărut în ordine de contencios administrativ, dânsul fiind consumator casnic.

Prevederile art. 165 din Regulament determină faptul demonstrării consumatorului de către reprezentantul furnizorului și a întocmirii actului corespunzător de depistare a încălcării clauzei contractuale.

În virtutea principiului libertății contractuale, prevăzut la art.667 Cod civil, în baza contractului între consumator și furnizor s-a stabilit raport juridic, prin care furnizorul comercializează, iar consumatorul achiziționează energia electrică.

Actul menționat în art. 165 din Regulament este un act de constatare, prin care o parte contractantă indică celeilalte, că aceasta din urmă încalcă contractul.

Aceiași normă stabilește obligația reprezentantului furnizorului de a demonstra încălcarea.

În acest sens, partea învinuită de încălcare nu este limitată în drept de a negocia cu cealaltă parte asupra încălcării pretinse sau de a contesta actul menționat în modul prevăzut de contract, inclusiv și în instanța de judecată în ordine de drept comun, fapt care este în concordanță cu normele de drept civil prevăzute în Codul civil or, părțile în astfel de raporturi juridice sunt pe poziție de egalitate.

Articolul 165 din Regulament nu limitează drepturile consumatorului de a contesta acțiunile co-contractantului său - a furnizorului.

Actul prevăzut în art. 165 din Regulament ține exclusiv de relațiile domeniului dreptului civil, însă nu este exclusă și posibilitatea inițierii unui dosar contravențional sau penal, dacă fapta întrunește elementele și semnele componenței contravenției sau infracțiunii.

Recurentul are posibilitate de a apela la instanța de judecată și de a solicita numirea expertizelor.

În acest sens, art. 179 din Regulamentul contestat adeverește egalitatea părților, prin prevederea, că părțile contractante pot iniția verificarea metrologică de expertiză a echipamentului de măsurare în cazul în care una dintre părți are reclamații.

Articolul 166 din Regulament prevede expres dreptul de contestare a actului prevăzut în art. 165, care este în concordanță directă cu art. 5 din Codul de procedură civilă -accesul liber la justiție și art. 1 alin.(2) din Legea nr. 793 a contenciosului administrativ.

Articolul 172 din Regulament stabilește condiții în care una dintre părțile (egale în drepturi) la raportul civil contractual - furnizorul, poate constata, că cealaltă parte - consumatorul nu a respectat una sau mai multe condiții stipulate în contractul lor.

Actul menționat în articol nu poartă un caracter administrativ, de impunere, fiind un act de constatare a încălcării contractului de către partea opusă.

Acest articol stabilește aplicarea art.art. 93-96 din același Regulament, în care este specificată modalitatea de calculare a energiei electrice în cazul încălcării clauzelor contractuale, și care, după cum s-a indicat mai sus, corespunde metodelor prevăzute de Legea nr. 124 din 23.12.2009 cu privire la energia electrică.

Niciuna din normele indicate în cererea de chemare în judecată nu poartă un caracter de limitare a drepturilor civile ale consumatorilor în general și a recurentului în particular.

Argumentele recurentului, că prima instanță eronat a aplicat normele de drept material și procedural și nu a luat în considerare circumstanțele care au importanță pentru examinarea pricinii în fond nu pot fi reținute, deoarece sunt declarative și nu au suport legal.

Cele invocate de recurent nu pot servi ca temei și posibilitate de abuz din partea furnizorului de energie electrică față de interesele și drepturile consumatorilor

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că, hotărîrea Curții de Apel Chișinău este întemeiată și legală, iar temeiurile invocate de recurent sunt neîntemeiate, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul și de a menține hotărîrea Curții de Apel Chișinău.

În conformitate cu art.445 alin.(1) lit.a) Cod de procedură civilă, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e

Se respinge recursul declarat de Grigorița Iurii.

Se menține hotărârea Curții de Apel Chișinău din 30 noiembrie 2012, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Grigorița Iurii împotriva Agenției Naționale de Reglementare în Energetică cu privire la contestarea actului administrativ.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele completului, judecătorul

Ala Cobăneanu

Judecătorii

Nicolae Clima

Sveatoslav Moldovan

Tatiana Răducanu

Valeriu Doagă